

Onze kerk is toegewijd aan **Geboorte Johannes de Doper**. De officiële feestdag is 24 juni. Als geloofsgemeenschap vieren wij dit feest (Sint Jansfeest) ook jaarlijks op de meest nabije zondag. Wij besteden dan vooral liturgisch aandacht aan onze alom bekende naamgever.

Afbeeldingen van Johannes de Doper

Het aantal kerken toegewijd aan Johannes de Doper is enorm. Alleen al in Nederland vele tientallen.

Even googelen en van meer dan 60 kerken vind je (online) informatie. Maar ook in de ons omringende landen zijn er heel veel kerken toegewijd aan deze bijzondere figuur. Maar los van de naamgeving aan parochies en gebouwen is deze bijzondere heilige een bron van inspiratie van kunstenaars. Van Francine Staatsen ontvingen wij (januari 2019) een foto van een glas in lood raam van de kerk in Brixen (Oostenrijk)- hier rechts te zien. De doop van Jezus door Johannes.

Achtergrond informatie over Johannes de Doper

Johannes wordt beschouwd als de voorloper van Jezus. Hij doopte in de Jordaan een doopsel van bekering en kondigde aan: "Na mij komt iemand die groter is dan ik; ik ben zelfs niet waard de riem van zijn sandaal los te maken". Hij zag zijn optreden zelf als baanbrekend werk voor de Messias. Deze herkende hij in Jezus op het moment dat hij Hem doopte. Althans zo zeggen de drie evangelisten Mattheüs, Markus en Lukas. Want de vierde, Johannes, suggereert dat Johannes Jezus al eerder kende. Immers, toen Jezus voorbijging, duidde hij hem aan als het Lam Gods.

Johannes' geboorte en kindertijd

Er is ook wel iets voor te zeggen dat Johannes Jezus al kende, want bij Lukas lezen we, dat Johannes' moeder, Elisabeth, een bejaarde nicht van Jezus' moeder was. Toen Maria van de engel Gabriël de boodschap ontving dat zij van Gods Geest een kind zou krijgen en vroeg hoe dat mogelijk was daar ze geen omgang had met een man, antwoordde de engel: "Bij God is alles mogelijk. Zelfs uw nicht Elisabeth, die onvruchtbaar heette, is al in haar zesde maand." Daarop snelde Maria naar Elisabeth toe om haar in de laatste maanden voor de geboorte ter zijde te staan. Bij de begroeting tussen beide vrouwen - zo schrijft Lukas diepzinnig en prachtig - sprong het kind op in de schoot van Elisabeth; dat was voor Elisabeth voldoende om te beseffen dat zij hier te doen had met de aanstaande moeder van de Messias.[Lukas 01,26-45]

De naamgeving

Toen het kind geboren was en men aan Zacharias vroeg hoe het moest heten, moest hij gebruik maken van een schrijftabletje om te antwoorden: "Johannes moet het heten." Op dat moment werd hem het vermogen tot spreken teruggegeven; alsof de schrijver hiermee wil zeggen, dat de negen maanden van verwachting welsprekender waren voor God dan het functioneren van de vader als priester. De buren stonden verbaasd, want er was niemand in de familie die zo heette.[Lukas 01,05-25.57-66]

Zijn geboorte wordt gevierd op 24 juni, nl. 6 maanden vóór Jezus. Jezus wordt door zijn volgelingen beschouwd als het licht in deze wereld. De komst van het licht is midden in de winter geplaatst, op 25 december. Omdat de engel Gabriël aan Maria zegt dat haar nicht Elisabeth al in haar zesde maand is [Lukas 01,36], moet Johannes dus zes maanden eerder geboren zijn: 24 juni!

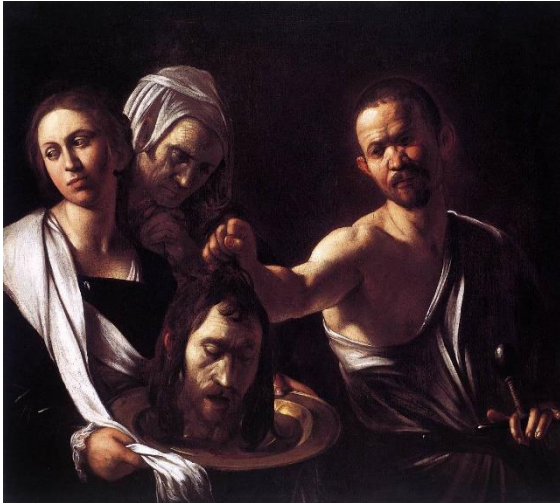
Prediking

De enige niet-religieuze bron waarin Johannes' handelingen als profeet worden beschreven is De Oude Geschiedenis van de Joden van Flavius Josephus: Johannes was een goed man. Hij riep de Joden op deugdzaam te leven, tegenover elkaar gerechtigheid te betrachten, en eerbied tegenover God, en zich door hem te laten dopen. Het eerste diende vooraf te gaan aan het tweede, want alleen dan was het dopen welgevallig in de ogen van God. De doop diende niet tot vrijstelling van zonden, maar was een manier om het lichaam ritueel te reinigen nadat ze daaraan voorafgaande hun ziel al gereinigd hadden door te leven in gerechtigheid.

De evangeliën komen redelijk met Josephus' beschrijving overeen. Johannes verkondigde de boodschap van bekering en verlossing van alle zonden door de doop. Hij had veel volgelingen en veel mensen lieten zich door hem in de Jordaan dopen. Hij leidde een ascetisch bestaan in de woestijn, ging slechts gekleed in een kameelharen mantel en voedde zich met sprinkhanen en wilde honing.

Johannes prediking moet lang geduurd hebben, want zelfs jaren na Johannes' dood was zijn doop zelfs buiten Palestina bekend en bekender dan die van Jezus. Het boek Handelingen vertelt over de Jood Apollos van Alexandrië, hij predikte over Jezus maar was toch alleen bekend met de doop van Johannes. Toen de apostel Paulus de christenen in Efeze bezocht merkte hij dat zij alleen gedoopt waren met de doop van Johannes.

De dood van Johannes

Zowel in de evangeliën als in Josephus' geschiedenis staat dat Johannes werd gedood door Herodes Antipas, de viervorst van Galilea. Josephus' verslag zegt dit: Toen de mensen massaal toestroomden en ze door naar zijn woorden te luisteren bovenmate opgewonden werden, werd Herodes bang. Hij vreesde dat iemand die over zoveel overredingskracht beschikte, de mensen wel eens tot opstand zou

kunnen oproepen. Het leek er namelijk op dat ze in alles zijn raad volgden. Hij vond het veel beter om, voordat er revolutie en ellende van zou komen, zelf het initiatief te nemen en de man te doden dan om pas als het eenmaal zover was in te grijpen. Dus werd Johannes opgepakt, naar het fort Machaerus (Perea) overgebracht, en daar gedood.

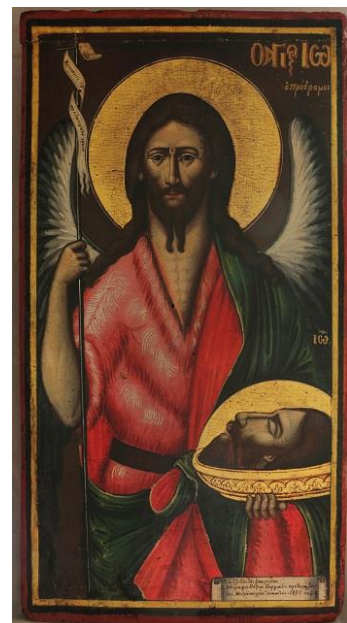
Volgens Mattheus 14:4, Markus 6:18 en Lukas 3:19 berispte Johannes Herodes Antipas omdat het tegen Gods wet was om de vrouw van zijn broer te hebben [Leviticus 18:16, 20:21]. Herodes zette hem daarom in de gevangenis, maar hij achtte Johannes hoog en mocht zijn leer graag horen. Enige tijd later werd hij echter door Herodias gedwongen Johannes te onthoofden.

Het feest van Sint Jan Onthoofding wordt gevierd op 29 augustus.

Icoon (de onthoofding) van Johannes in onze kerk

Onze kerk is toegewijd aan 'het feest van de geboorte'. Na enige tijd wat buiten beeld te zijn geweest is met het Sint Jansfeest in 2017 een in de jaren tachtig verkregen icoon in de kerk teruggehangen. Dit is gedaan na de afronding van de restauratie van onze kerk. Deze icoon heeft nu weer prominente plek, rechtsvoor op de pilaar naast het liturgisch centrum.

Deze icoon van 'Johannes de voorloper', zoals ook genoemd, is gemaakt in 1854. Het opschrift op deze icoon op het vaandel (Grieks): "Bekeert u, want het Rijk der hemelen is nabij". Rechtsboven (Grieks): "De Heilige Johannes de voorloper". Boven het hoofd op de schaal: afkorting van Johannes. Rechtsonder, niet helemaal duidelijk; waarschijnlijk de naam van de schilder.

De onthoofding van Johannes de Doper (is een katholieke 'feestdag' en) wordt herdacht op 29 augustus. Het verhaal wordt beschreven in de evangeliën. De evangelist Marcus is het duidelijkst: "Herodes had Johannes gevangen laten nemen en hem, aan handen en voeten geketend, laten opsluiten vanwege Herodias". De reden was omdat Johannes had gezegd: 'U mag niet trouwen met de vrouw van uw broer Herodes Filippus.' Sindsdien had Herodias het op hem gemunt en wilde ze hem uit de weg ruimen. Voor zijn verjaardag gaf Herodes een feest voor zijn hovelingen en de hoge militairen en de voornaamste inwoners van Galilea.

De dochter van Herodias, Salomé II kwam binnen om voor Herodes en zijn gasten te dansen, wat bij hen erg in de smaak viel. De koning zei tegen het meisje: 'Vraag me wat je maar wilt, en ik zal het je geven.' Aangezien zij reeds alles had, ging zij ten rade bij haar moeder en vroeg: 'Wat zal ik vragen?' Haar moeder zei: 'Het hoofd van Johannes de Doper.' Ze keerde naar de koning terug en zei: 'Ik wil dat u me nu meteen op een schaal het hoofd van Johannes de Doper geeft.' en zo geschiede. Deze vraag bedroefde de koning zeer, maar hij wilde het haar niet weigeren omdat hij in het bijzijn van zijn gasten een eed had gezworen. Ook had hij ontzag voor Johannes, omdat hij wist dat hij een rechtvaardig en heilig man was.

Alvorens de icoon aan de muur werd bevestigd werd deze korte bezinning uitgesproken

Hij zal 'Johannes' heten; dat betekent: "God is genadig". Wat zal er van dit kind geworden? Wordt hij de beloofde Messias, of is hij de reïncarnatie van de profeet Elia? Is hij het licht dat de diepste duisternis verlicht?

Neen, hij is de vinger die wijst naar wie na hem komt. Hij effent de weg voor Hem, die komen zal. Hij is de wegbereider, de voorloper, de roepende in de woestijn. Hij is niet het licht, wel de lamp die brandt tot de dag aanbreekt.

Ook u en ik zijn geroepen om 'Johannes'-en te zijn: mensen die de ster aanwijzen, de Ster die 'Jezus' heet; mensen die de weg banen naar Jezus – Hij is de Weg; mensen die de waarheid aankondigen, de waarheid die 'Jezus' is; mensen die, in Jezus' naam, tot leven wekken wat ten dode is.

Wij zijn het licht niet, we zijn er de getuigen van, dienaars, om de liefde Gods.

(Bron van dit complete artikel: Wikipedia en Heiligennet)

Afbeeldingen bij dit artikel:

Titiaan (Tiziano Vecelli): Johannes de Doper in de Gallerie dell'Accademia (Venetië) 1542

Dirck Crabeth: Johannes de doper. Glasvenster Gouda St Janskerk

Caravaggio: 'De onthoofding van Johannes de Doper' 1607

Onze eigen icoon uit 1854 'De onthoofding' van onbekende schilder in de Johannes de Doperkerk Montfoort